

Cvičení Parazitologie 2022/23

Opakování teorie – cvičící Ing. Iveta A. Kyriánová, Ph.D.

Vývojové cykly helmintů

Trematoda (motolice)

Vajíčko → miracidium → sporocysta/redie → cercárie → (mezocercárie) → metacercárie → dospělec

Cestoda (tasemnice)

Vajíčko (s larvou-onkosféra) → larva (procerkoid, cysticerkoid nebo cysticerkus) → larva (plerocerkoid) → dospělec

Nematoda (hlístice)

Vajíčko → larva 1., 2. a 3. stádia → larva 4. stádia (v hostiteli) → dospělec

Termíny

Vývojový cyklus

- Přímý nebo také monoxenní, geohelmini – vývoj ve vnějším prostředí bez mezipostitele
- Nepřímý nebo také heteroxenní, biohelmini – vývoj s využitím mezipostitele

Secernentea – infekční stádium L3

Adenophorea – infekční stádium L1

- Definitivní hostitel – rozmnožování a produkce vajíček
- Mezipostitel – přechod larvy z jednoho stádia do dalšího

Typy (mezi)hostitelů

Definitivní hostitel – v něm probíhá vývoj do dospělosti a následná reprodukce, produkce vajíček

Paradefinitivní hostitel – vývoj larev do dospělosti, ale bez reprodukce

Mezihostitel – v něm probíhá larvální vývoj, přechod z jednoho stádia do dalšího

Paratenický hostitel – uvnitř migrace larev, případně klidová fáze (čekání), neprobíhá další vývoj larev

Rezervoárový hostitel – hostitel je rezervoárem infekce, neslouží k přenosu

Pro zajímavost

Amfiparatenický hostitel –
za některých okolností
slouží organismus jako
definitivní hostitel, ale
někdy jako paratenický
(např. *T. canis*)

Postcyklický hostitel –
přežití a reprodukce
dospělých helmintů

Náhodný hostitel – možný
pohyb parazita v těle
hostitele bez vývoje,
obvykle uhynie

Vývojový cyklus motolic podtřídy Digenea (obecně)

Podtřída Digenea – medicínsky a veterinárně významní
původci onemocnění

Vajíčko → **miracidium**

Miracidium – opouští obal vajíčka (otevřením operkula)
nebo po prasknutí stěny vajíčka, povrch miracidia je pokryt
ciliemi = pohyblivé stádium, aktivně vyhledává
mezihostitele, nepřijímá potravu a má životnost jen několik
hodin.

Mezihostitelem je obvykle měkkýš (plž), miracidium do něj
penetruje, během penetrace ztrácí cílie, a tím vzniká
syncytium-neodermis (neodermata). Tímto miracidium
vstupuje do dalšího stádia a stává se z něj **mateřská
sporocysta**.

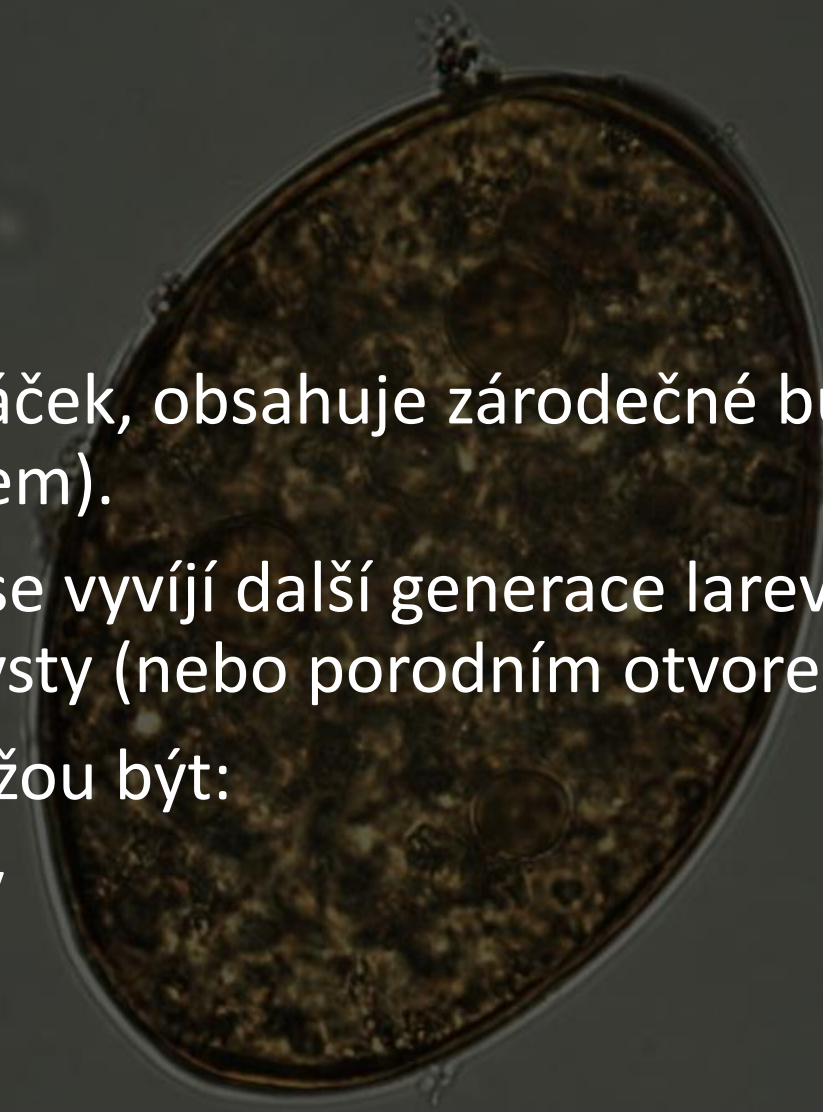
Mateřská sporocysta

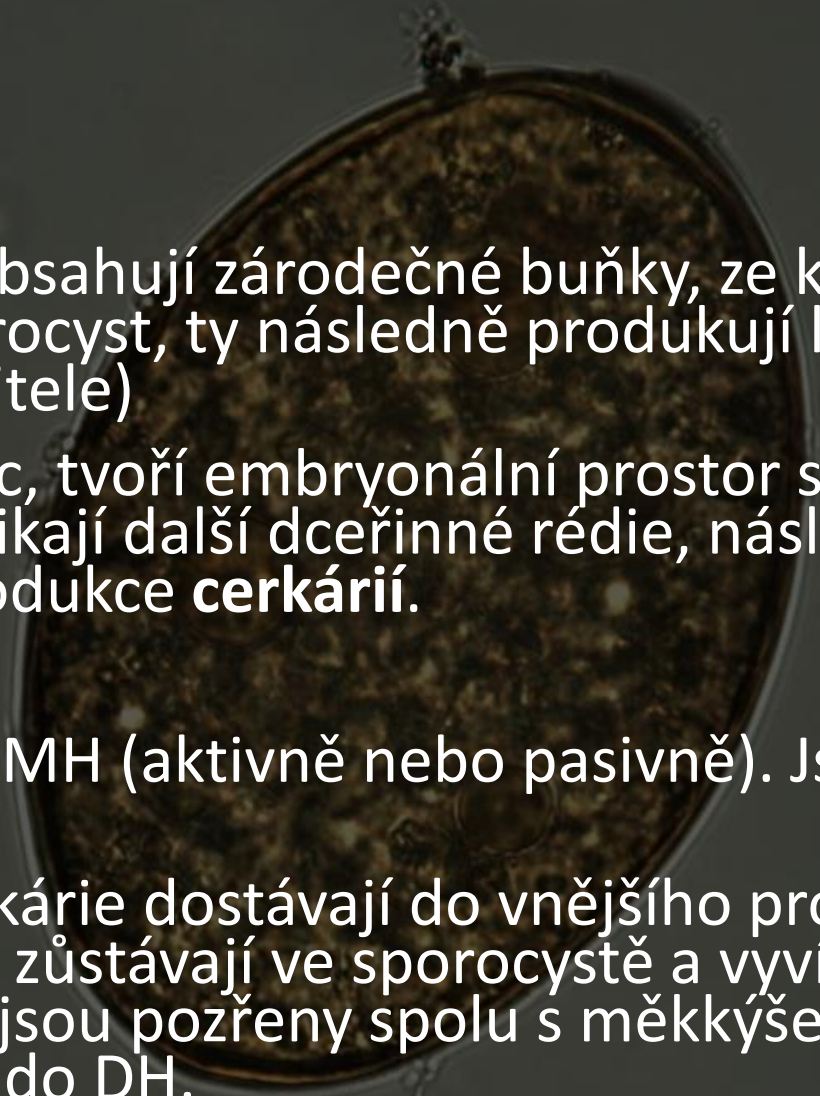
Vypadá jako protáhlý váček, obsahuje zárodečné buňky a nemá střevo (příjem živin tegumentem).

Ze zárodečných buněk se vyvíjí další generace larev a ty se uvolňují po prasknutí stěny sporocysty (nebo porodním otvorem).

Další generací larev mohou být:

- a) dceřinné sporocysty
- b) redie

-
- Dceřinné sporocysty – obsahují zárodečné buňky, ze kterých vzniká další generace dceřiných sporocyst, ty následně produkují larvy – **cerkárie** (zdroj infekce pro dalšího hostitele)
  - Redie – u většiny motolic, tvoří embryonální prostor se zárodečnými buňkami, ze kterých vznikají další dceřinné redie, následuje několik generací redií a poté produkce **cerkárií**.

Cerkárie – opouští tělo 1. MH (aktivně nebo pasivně). Jsou infekční pro dalšího hostitele.

- U většiny motolic se cercárie dostávají do vnějšího prostředí. U dvouhostitelského cyklu zůstávají ve sporocystě a vyvíjejí se do metacerkárie, následně jsou pozřeny spolu s měkkýšem. Některé druhy cercárií penetrují přímo do DH.

-
- Cercárie přisedají na pevný podklad, zbavují se ocásku a pomocí cystogenních žlázek kolem sebe vytvoří cystu – **metacerkárii**
  - U některých motolic se vyskytuje i stádium mezocerkárie. Toto stádium je podobné cercáriím a pomocí penetračních žláz se pohybuje tělem mezihostitele. Mohou se kumulovat v paratenickém hostiteli. Ten je následně zdrojem infekce pro dalšího hostitele.

Popsané cykly a hostitelé v prezentaci jsou zobecněné pro lepší pochopení a nejsou zde popsány různé výjimky.